

МИКРОПРИЧЕ

Неодлучност

Кошута пасе са својим младунцима. Лав се баца на кошуту, која успева да побегне. Ловац затиче лава у трку и припрема пушку. Размишља: ако убијем лава, имаћу добар трофеј, али ако убијем кошуту, имаћу трофеј, а моћи ћу и да поједем изврсну срнети-ну на ловачки начин.

Кошута се одједном тргну. Размишља: ако ме лав не стигне, да ли ће се вратити и појести моју децу? У истом тренутку размишља и лав: зашто да се замарам са мајком када бих без икаквог напора могао да поједем младунце?

Кошута, лав и ловац стали су у исто време. Збуњени, гледају се. Не знају да због једне крајње невероватне случајности, сви учествују у једном тренутку опште неодлучности. Рибе заустављене усред воде, птице непомичне као да висе са неба, свако живо биће које живи на земљи оклева не успевајући да учини ни најмањи покрет.

То је једини, неиспуњени тренутак који се догодио у свету. Са једним ловчевим пуцњем живот се наставља.

Ограничења

Није лако у савременом образовном окружењу оцењивати задатке са одређеном истанчаности. Хоћу да кажем, да не може чак ни да се тражи да ученици напишу оно што се стварно претпоставља да желе да напишу. Пре неки дан на питање којих хемијских елемената има највише на планети један од њих је одговорио: „Свакодневни живот се састоји од елемената који се налазе у горњој трећини таблице Менделеевог периодног система“, а он је, како би избегао проблеме, одговор морао сматрати тачним. Ипак, у тренутку када је давао оцену зажалио је, био је погођен што је ученикова свакодневица тако, али тако...

Таксономија

Поред тога, постоји друга подврста људи који, без икакве сумње, припадају тој истој категорији. Обухвата оне преко којих телевизија прелази не остављајући траг или оне којима радио уђе на једно, а изађе на друго уво, а којима су, међутим, теле-

визија или радио потребни као ваздух који удишу. Они успевају само у звучним срединама, сједињују се са музиком у позадини (оштрог звука, са много удараљки) и спавају са упаљеним телевизором или радиом. Тишина их буди и ствара им несаницу. Због тога, поред бројева телефона полиције и ватрогасаца, памте и неке које окрећу за време ноћног прекида струје. На тај начин, слушајући дуго у тами мелодију ишчекивања, избегавају лудило, па чак и смрт коју би им изазвала дуга тишина. Овој подврсти је припадао човек који је изазвао судбоносни прасак...

Покушај

Марселу Карусу

„Тек када буде оборено, добићеш моју кћи“, рече чаробњак. Дрвосеча баци поглед на танко стабло дрвета и самоуверено се насмеја. Први, силовит, ударац секире благо је засекао дебло. Други је на истом месту једва продубио рану. Када је већ пала дубока ноћ, дрвосеча је посустао исцрпљен. Одморио се до зоре и наставио да сече стабло целог следећег дана. И тако дан за даном. Рана је постајала све дубља, али се дебло истовремено ширило. После извесног времена дрво се поново разгранало, а девојка је изгубила младост и лепоту. Дрвосеча би, с времена на време, подизао поглед ка небу. Није знао да је чаробњак против њега заверио ветрове, да је преусмерио муње и удаљио штеточине које нагризају дрво. Девојка је оседела, а он је и даље уда-
рао секиром. Скоро да више није мислио на њу. С временом сасвим ју је заборавио. Дан када је девојка умрла није му се учинио другачијим од претходних дана. Сада, већ остарео, наставља своју борбу против огромног стабла. Ништа друго му не пада на памет – тишина секире би му изазвала страх.

Лажни парадокс

Недостатак жеље за животом се разликује од жеље за смрћу. Лажни парадокс: Херцог је под високом температуром у кревету. Сам. Зове лекара који не долази. Очи му горе, осећа сува уста и непрекидне дрхтаје тела. Међутим, човек који не жели да живи је уплашен. Усред бунила помиње ужаснут мрачни тунел који га привлачи. Ах, кажемо, његова равнодушност према животу била је лажна. Не. Истина је да Херцог жели да избрише себе, жели да не постоји. Херцог је искрен. Живот га притиска и у сваком тренутку има утисак да неће моћи да се суочи са наредним минутом. Плаши се сваког искуства, а највише се плаши искуства смрти. Да, Херцог је кукавица. Али, ко није на тој граници? Преобраћени у последњем тренутку, издајници...

Путовање

Ходали су заједно. Заклели су се на верност и да ће делити све попола. Испред пустиње изједначили су тежину својих бисага и сигурно закорачили у њу. Није их савладала неумољивост сунца ни оштрина ноћи, а када им је понестало хране, поделили су воду на једнаке делове. Али је песак био бескрајан. Постепено, корак им је бивао све спорији, престали су да говоре, избегавали су да се гледају. Тог дана када су, са застрашујућом вртоглавицом, осетили да им понестаје снага, загрлили су се и тако наставили да ходају. У предвечерје пали су исцрпљени. Заспали су. Већ је свануло када се један од њих пробудио запањен: недостајао му је део бедра. Други, који га је јео, наставио је равнодушно; завршивши, поново је легао и, као да употпуњује један коначан покрет, прихвати руку коју му је пријатељ пружио и даде му нож.

Ноћни страхови

Пробудио ме је оштар јаук. Долазио је са улице и нисам могао да одредим да ли је то био зов мачке у терању или плач бебе. Закључио сам да је била мачка, али нисам могао да избацити из главе ужасну слику јагњета, којег сам имао, када су га, незаштићеног као тек рођено дете, растргли пси прве ноћи коју је провело напољу. Немајући храбрости да одем и решим недоумицу, чекао сам уплашен да разазнам мјаукање које ће ме смирити.

Али изненада се зачуо лавез ловачких паса, након чега је уследила мукла тишина испуњена стидом. Много сам плакао. Проклињао сам свој кукавичлук. Када сам ујутро устао, сва лица мојих укућана изгледала су озбиљно. Тањир са храном наше мачке био је издвојен и нетакнут. Нико није могао да схвати да ја не постављам питања.

Ја увек са собом

Предао сам се благодати сна и, када сам се вратио јави, затекао сам себе мокрог, како се тресем од страха. Потонуо сам иза једне жене и, када сам постао свестан, био сам го и без и једног динара. Препустио сам се љуљушкању таласа и, када сам дошао к себи, давали су ми вештачко дисање.

Без сумње, не смем да оставим себе самог.

Плаћени убица

Отац, непопустљиво строг, избацио га је из куће још док је био младић. Сада, када је прошло двадесет година, желео је да се врати и наредио је да му се пошаље новац а да му он заузврат испуни једну неодређену услугу.

Он се вратио. Бојали су га се и уживао је глас човека оштрог на речима и немило-срдног у послу. Договорене ноћи су му показали жртву. Тихо му се приближио отпо-зади и припремио је оружје. Отац се окренуо. Гледали су се без најмањег знака узне-мирености. Изгубио је плаћени убица: спустио је поглед и ставио је револвер у очеву испружену руку.

– Потрошио сам новац – рекао је – али никада нисам украо нити прекршио своју реч.

– Нећу дозволити да то учиниш због мене – рекао је отац и, неумољив као и пре двадесет година, прислонио је револвер на слепоочницу и пуцао.

Љубав

I

Она воли љубав. Ја не. Мени се допада она, као и то што воли љубав. Ја јој не пружам љубав. Ја јој пружам страст обавијену речима, мноштвом речи. Она се заварава, мисли да је то љубав, и то јој се свиђа; воли преваранта у мени. Ја је не волим и не заваравам се привидом, ја њу не волим. То наше је нешто сасвим уобичајено: двоје који истрајавају заједно због једног нејасног осећања и другог које је погрешно. Срећ-ни смо.

II

Верује да сам ја заљубљена у љубав, а да њега занима само секс. Пуштам га да у то верује. Када ме његово тело узбуди, он то приписује његовим речима. Када га моје тело узбуди, то приписује сопственој жудњи. Али ме воли. Остављам га у заблуди јер га волим. Веома добро знам да ћемо бити срећни докле год он верује да се не волимо.

Час књижевности

У Хомерово доба, људско око је било осетљиво на јарке боје, на црвену и жуту, али није разликовало нијансе зелене и плаве. Током последњих векова другог миленију-ма развило је осетљивост за све дугине боје. Ми више не запажамо црвену и жуту попут Хомера, али видимо боје даље од ултраљубичасте. Такође су се развила чула мириса, вида и укуса. Нико данас није опчињен опојним мирисом јасмина, нити се одушевљава барокним вибрацијама клавијорда, нити проба хлеб од квасца који једу припитомљене птице. Ове промене у опажању ствари одавно су изазвале застарелост античких дела која данас делују збуњујуће. Међутим, има писаца и критичара који нису реалисти, а који у име тобожње авангарде захтевају зачуђеност пред оним не-стварним које производе минуциозни описи Балзака и Емила Золе.

Човек који размишља

Размишљам о миграцијама. Раскош огромног јата птица које изненада узлеће како би прелетело пола планете, застрашујући приказ милиона слепих мишева који напуштају пећине у потрази за блажим температурама, величанствена сеоба китова који прелазе океан како би се размножавали, снага великих народа који прелазе пустињу како би доспели до обале.

Размишљам, тачније, о многочланој дружини која побеђује самоћу: о звуку многих крила, о топлини стиснутих тела која се уплићу, о радости свих због одласка у истом правцу.

Јер желим да увек могу да следим јато, да никада не будем стара птица коју ће зима савладати, нити слепи миш на сунцу који очајава, нити кит на песку док се вода удаљава, нити тужни човек који губи корак и немоћан гледа како му свет измиче.

Откривање музике

Седећи за клавиром на сомотској клупици, младић проучава Маснеову *Елеџију*. Изводи је нежно и полако, изнова и изнова. Ноте слабе као и сам младић који, безвољан, усредсређује поглед на тканину, одваја поглед од партитуре и неодређено прелази погледом преко зида док се не задржи на платну. Тамо пар ружичастих фламинга потапа своје дуге ноге у малом језеру боје мора. Младић ураћа у слику, силовито улеће међу птице и, с два одсечна ударца, ломи им ноге. Звук сломљених костију одзвања у музичкој дворани. Чекићи клавира лудо ударају о струне: вртоглави *staccato* плавих нота обасипа сомот фотеља Луј XV. Жице се толико истежу да производе готово болно грактање. Неке пуцају одјекујући, а неусклађени удари перја о воду губе се док потпуно не ишчезну. Младић се враћа на своје место. Трепери од узбуђења и немир га испуњава једним мрачним осећањем. Упознао је изопачено, самртнички и погрешно сензуалну музику. Изгледала му је величанствено.

Сопствени свет

Будући да је био усамљен и изложен неприступачном и неподношљивом свету, обратио се једном од оних чаробњака којима је урбано отуђење специјалност. Чаробњак је у њему произвео топао и нежан осећај, својствен деци. Створио му је пријатеље и натерао га да их воли и буде им одан. Оживео му је тело, обновивши његову ослабљену моћ. Сваког петка у једанаест увече би га одвео да седне за сто кафеа са једном плавушом милозвучног гласа и крупних, плавих очију. Љубав коју му је та девојка пружала била је лепша од било које коју је до тада осетио: мирна и нежна онда када је он тако желео, насилна када би желео да себи дâ одушка, изопачена онда када је његова машта тако тражила. Након што би доживели врхунац, обасипао ју је пољупцима и миловањима, као да је била стварна.

Све будуће време је било горе

Прошле вечери, под кишом метака који су га решетали, побегао је кроз масу од полиције.

Сакрио се у крошњи дрвета, грана се сломила и завршио је на гвозденој огради, прободен. Сишао је са ограде, заспао је на ђубришту и заробила га је механичка лопата. Лопата га је пустила, пао је на покретну траку и притиснуле су га тоне ђубрета. Трака га је довела до пећи, он није желео да уђе и почео је да се повлачи.

Оставио је траку и прешао на лопату, оставио је лопату и отишао на ђубриште, оставио је ђубриште и пао је на ограду, оставио је ограду и сакрио се на дрвету, оставио је дрво и потражио је полицију.

Прошле вечери, груди изрешетаних мецима, срушио се као свако када га напуне оловом: потпуно мртав.

Авантуристички дух

Упознао сам све шуме, пустиње и сав лед на земљи. Сам, на дну најдубље пећине, видео сам цвеће које умире када га обасја светлост и чуо сам жубор неке невидљиве течности, непрестано варење света. Ни чудовишта из дубоких јама, ни желатинаста, провидна створења са оближњих планета нису ми страна. Био сам у пуној снази када сам исцрпио сав могући простор за авантуру. Онда сам упознао досаду, очај зато што сам све видео.

Због тога сам почео да пловим морем времена. Видео сам Содому како тоне у облацима сумпора, александријску библиотеку како гори, видео сам човека који је палио ватру када су ледници пустошили крајолике. Приметио сам, скоро неосетно, да су се ствари сваки пут одвијале све спорије, али у почетку нисам томе придавао значај. Прво ми брада није расла, онда змија није успевала да уједе Клеопатру, а после тога сам могао да пратим путању муње као што сам код куће пратио раст шљиве.

Сада сам заробљен у вртлогу времена. Страшно је за дух као што је мој ово стање у ком ништа не може да се деси: ни мој бег, ни моја смрт.

Са шпанског превеле: **Бојана Пејрашиновић** („Неодлучност“, „Ограничења“), **Милица Крстић** („Плаћени убица“, „Љубав“), **Дуња Негељковић** („Откривање музике“, „Сопствени свет“), **Ана-Марија Бјејовић** („Ноћни страхови“, „Ја увек са собом“), **Кашарина Урошевић** („Све будуће време је било горе“, „Авантуристички дух“), **Вања Вулевић** („Час књижевности“, „Човек који размишља“), Ирена Мољковић („Таксономија“, „Покушај“) и **Сунчица Правдућ** („Лажни парадокс“, „Путовање“) – дипломирани професори шпанског језика и студенти мастер студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Током основних и мастер академских студија на програму Језик, књижевност, култура показале су интересовање за превођење са шпанског на српски и изучавање теоријских дисциплина везаних за поменуто делатност. Преводи микроприча аргентинског писца Раула Браске, настали су као део обавезних наставних активности у склопу предмета Традикултологија. Избор прича је направљен на основу збирке Све будуће време било је боље.